

Nå er det vår tur – forskning i tannhelsetjenesten

Om ikke historiske begivenheter på tannhelsefeltet akkurat står i kø, så er det vel verdt å legge merke til at det faktisk skjer en god del, og at det finnes en vilje til å løfte i flokk som har kommet tydeligere frem den senere tiden. Derfor kan vi trygt si at det var en begivenhet i odontologisk sammenheng, det som skjedde på konferansen om klinisk odontologisk forskning på Gardermoen i april.

Historisk sett kan det være mange årsaker til at forskning og utviklingsarbeid i odontologien ikke har blitt fulgt opp i tilstrekkelig grad. Arvid Libak, statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet med ansvar for tannhelsetjenesten, slo i sin hilsmingstale til konferansen fast at det er en slående ulikhet mellom de odontologiske og de medisinske utøvende fagmiljøene når det gjelder interesse for forskning. Det er kanskje ikke så underlig når vi vet at det er omkring fem ganger så mange medisinerere som odontologer i Norge. Men dette bør i seg selv ikke være noen unnskyldning for å ikke satse på odontologisk forskning, og, i akkurat denne sammenheng, på klinisk rettet forskning. Statssekretæren viser til at det i volum er like mange allmennleger som allmenntannleger i Norge, og at en dermed skulle tro at forskningsinnsatsen kunne være mer jevnbyrdig. Han uttaler imidlertid det som trolig er den viktigste årsaken til forskjellene; nemlig finansieringen av helse- og tannhelsetjenesten.

Men det har ikke alltid vært slik. På mange måter tenker jeg på 1970-tallet som «gullalderen» for tannhelsetjenesten i Norge. Privat og offentlig sektor var mer jevnbyrdige. Folketannrøkta hadde flere søkere enn det var behov for, og privat sektor var et godt alternativ for dem som ønsket en privat karrierevei. I tillegg fikk de som arbeidet i den kommunale tannpleien

anledning til å ha egen praksis utenom arbeidstiden. De odontologiske fakultetene var fylt med gode forskere, som i tillegg gav en samvittighetsfull og god undervisning, og mange samarbeidsprosjekter fant sted mellom fakultetene og tannhelsetjenesten.

Hva som egentlig skjedde på åtti- og nittitallet er det litt ulike synspunkter på. Men vi kan vel være enige om at vi ikke maktet å følge opp den gode trenden vi hadde i odontologien i sytti-årene. Resultatene ser vi nå som det første seklet av et nytt årtusen nærmer seg slutten: Den offentlige tannhelsetjenesten strever med både rekruttering og stabilitet, mens fakultetene sliter med mangelfull tilgang på spesialister som vil forske og drive undervisning og utviklingsarbeid. For å si det med professor i samfunnsodontologi Dorthe Holst: entreprenørene mangler! Privat sektor har imidlertid klart seg bra. Der har man opplevd god tilgang på personell og vilje til investering og utvikling av praksisene. Her ligger det et stort og ubenyttet potensial også innen forskning og utvikling.

Det kan være den tidlige våren som lurer meg, men jeg velger å tro at odontologimiljøet i Norge har sett bunnen, og at det har begynt å spire igjen. Det er tverrpolitisk enighet om å satse, selv om kritikerne nok vil hevde at det ikke er mange forpliktelses å øyne foreløpig. Men når statssekretær Libak finner anledning til å bruke såpass mye tid på den omtalte konferansen, følger det forpliktelser med også på vår side. NTF fikk et lite spark for ikke å ha vært engasjert i tilstrekkelig grad når det gjelder forskning og utvikling. Jeg tar til meg kritikken på vegne av foreningen. Vi har valgt å ta utgangspunkt i eksisterende fagmiljøer for å utvikle regionale kompetansesentra der det var vår tanke at knoppskytningen innen forskning skulle skje.

NTFs opprinnelige tanke var at slike

sentra skulle bygges opp i de regionene som ikke hadde større odontologiske miljøer fra før, og da først og fremst i Nord- og Midt-Norge. Senere ble ambisjonsnivået hevet til et odontologisk kompetansesenter i hver helseregion. Og dermed var lokaliseringdebatten i full gang! Et typisk norsk fenomen – som jeg forstår svært godt. Vi er nå i ferd med å få på plass prosjektledere i alle regioner, og det er bra, for først da kan regionene slå sine ressurser sammen for å bygge opp sentrene etter en felles mal med samtidig lokal tilpasning. En stor utfordring blir å plassere sentrene organisatorisk.

Vi har nå holdt fram etter denne strategien i snart to tiår – dessverre uten at det har skjedd altfor mye konkret. Nå er det på høy tid å få en avklaring både om finansiering og organisering slik at vi kan komme videre. Og det er her jeg håper på departemental drahjelp slik at formalitetene kan komme på plass snarest mulig. Vi er ikke flere i dette landet enn at det må være mulig å forene ressursene for å få best mulig resultat for alle regionene i kongeriket.

Grunnlagt av NTF